

Magyar Posta Zrt.

Levél Termékmenedzsment Igazgatóság

Levél Termékmenedzsment Osztály

**Műszaki útmutató az azonosított (közönséges)
levélküldemények vonalkódos egyedi
azonosítójának feladó általi előállításához**

Verziószám: 1.5

Budapest, 2019.

Tartalom

1.	Az útmutató rendeltetése	3
2.	Előállítási útmutató	4
2.1.	A küldeményazonosító nyomtatási paraméterei és elemei	4
2.2.	A vonalkód	5
2.2.1.	A vonalkód szerkezeti felépítése, adattartalma	5
2.2.2.	Megfelelés a szabványoknak	5
2.2.3.	A vonalkód tagolása	6
2.2.4.	A vonalkód méretparaméterei	6
2.2.5.	A vonalkód előállításához használható színek	6
2.2.6.	A vonalkód nyomtatási minősége	6
2.2.7.	Ajánlott kódoptimalizálási eljárás	6
2.3.	Az egyéb adatelemekre vonatkozó előírások	7
2.3.1.	Az adatelemek paraméterei	7
2.3.2.	Vonalkód alatti azonosítószám	7
2.4.	A vonalkódos küldeményazonosító nyomtatási elhelyezése a küldeményen	7
2.5.	Ablakos boríték	8
3.	Az azonosítótartományok kiosztása, nyilvántartása	9
4.	Vonalkódos küldeményazonosítók bevizsgálása, jóváhagyása	10

1. Az útmutató rendeltetése

A Magyar Posta Zrt. az ún. Azonosított közönséges levélküldemények postai forgalomban történő egyedi azonosításához vonalkóddal ellátott küldeményazonosítót alkalmaz.

A vonalkódos küldeményazonosító használata a vonalkódtechnika alkalmazásával tovább növeli ezen postai küldemények kezelésének gyorsaságát, pontosságát és biztonságát, ami azonban csak az ezen útmutatóban foglalt műszaki követelmények maradéktalan alkalmazása esetén valósítható meg.

A jelen útmutatóban meghatározott vonalkódos küldeményazonosítók a belföldi postai forgalomban feladásra kerülő azonosított közönséges levélküldemények esetében alkalmazhatók.

A Magyar Posta Zrt. szerződéses ügyfelei számára lehetővé teszi, hogy postai küldeményeiket nyomdai úton lássák el a postai kezelés igényeinek megfelelő vonalkódos küldeményazonosítóval.

Ezen műszaki útmutató a vonalkódos küldeményazonosító előállításához nyújt segítséget szerződéses ügyfelei, valamint a küldeményeket előállító nyomdák számára. Minden olyan fizikai paraméterrel kapcsolatos kérdésben, melyet ezen dokumentáció nem tartalmaz, a hivatkozott szabványok előírásai tekintendők irányadónak.

A Magyar Posta Zrt. fenntartja magának az ezen műszaki útmutatóban szereplő adatok és előírások megváltoztatásának jogát.

Bízunk benne, hogy jelen útmutatónkkal is hozzájárulhatunk az Ön postai feladásainak megkönnyítéséhez.

Magyar Posta Zrt.
Levél Termékmenedzsment Osztály

2. Előállítási útmutató

2.1. A küldeményazonosító nyomtatási paraméterei és elemei

A Magyar Posta Zrt. az azonosított közönséges levélküldemények (továbbiakban: azonosított levél küldemény) postai forgalomban történő egyedi azonosításához az 1. ábrán látható minta szerinti, vonalkóddal ellátott küldeményazonosítót alkalmazza.

1. ábra: vonalkódos küldeményazonosító minta (nem méretarányos, csak szemléltetés céljára szolgál)

A vonalkódos küldeményazonosító nyomtatásának maximális befoglaló mérete 80 x 20 mm.

Az azonosító nyomtatást a küldeményen lévő egyéb információktól való markáns elkülöníthetőség érdekében legalább 1 pt vastagságú fekete színű vonallal körül kell keretezni.

A vonalkódos küldeményazonosító a következő elemeket tartalmazza:

- Vonalkód
- Küldeménytípust jelző „A” betű
- Vonalkód alatti azonosítószám (a vonalkód szemmel olvasható adattartalma)

2. ábra: vonalkódos küldeményazonosító elemei

2.2. A vonalkód

2.2.1. A vonalkód szerkezeti felépítése, adattartalma

A vonalkód szerkezeti felépítése és adattartalma a következő:

Szabvány: CODE 128 (ISO/IEC 15417 szabvány szerint)

Adathossz: 16 karakter

Azonosítószám példa: KA 7201 123 456 789 5

Szerkezet:

Karakterpozíció:	Megnevezés:	Típus	Érték
1-2. pozíció	Küldeményfajta azonosító	Karakteres	„KA”
3-6. pozíció	Speciális ügyfél-azonosító	Numerikus	4 számjegy
7-15. pozíció	Egyedi sorszám	Numerikus	9 számjegy
16. pozíció	CDV ellenőrzőszám	Numerikus	1 számjegy

A vonalkód 1-2. pozíciójában található „küldeményfajta azonosító” értéke: KA

A küldeményazonosító a vonalkód 16. pozíciójában CDV-ellenőrzőszámot tartalmaz. A CDV-ellenőrzőszámot az azonosító „egyedi sorszám” részének (7-15. pozíció) 9 numerikus karakterére kell képezni az alábbi algoritmus szerint:

- a páratlan helyi értékű számokat balról jobbra haladva 3-mal megszorozni (1. lépés),
- a páros helyi értékű számokat balról jobbra haladva 1-gyel megszorozni (1. lépés),
- a szorzatokat összeadni (2. lépés),
- az eredménnyel elvégezni a MOD10-es műveletet (3. lépés).

Példa: 123456789 (az azonosító 7.–15. karakterei)

1. lépés	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Szorzójel	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Szorzószám	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Eredmény	3	2	9	4	15	6	21	8	27
2. lépés	+3	+2	+9	+4	+15	+6	+21	+8	+27
Összeg:	=95								
3. lépés (MOD10)	A szorzatösszeggel végzett MOD10 művelet során kapott maradék lesz az azonosító CDV-ellenőrzőszáma: 95 osztva 10-zel, ennek maradéka = 5								
Tehát a példában a CDV ellenőrző számjegy: 5									

2.2.2. Megfelelés a szabványoknak

A vonalkódos küldeményazonosítónak meg kell felelnie a vonatkozó nemzeti, nemzetközi és postai szabványok előírásainak. A vonalkódok műszaki paraméterei tekintetében az ISO/IEC 15417 „*Information technology - Automatic identification and data capture techniques - Code 128 bar code symbology specification*” című szabványban foglaltak az irányadók. (A vonatkozó szabvány megvásárolható a Magyar Szabványügyi Testületnél: www.mszt.hu).

2.2.3. A vonalkód tagolása

A vonalkód semmilyen belső tagolást, elválasztó karaktereket (nullák, szóközök, stb.) nem tartalmazhat a hasznos információtartalon és a vonalkód szabványban meghatározott speciális karakterein kívül. Az egyes karaktereket egybefüggően, elválasztás nélkül kell kódolni.

2.2.4. A vonalkód méretparaméterei

A vonalkódot a többi adattól elválasztó bevezető és lezáró világos mezők (nyugalmi zóna) szélessége a vonalkód előtt és után egyaránt:	6,3 mm
A vonalkód legkisebb vonalmagassága:	10,0 mm
A vonalkód modulmérete (legkeskenyebb vonal szélessége) legalább:	0,37 mm (de minimum 0,34 mm)
Az előállításhoz használt nyomtató nyomtatási felbontása legalább:	300 dpi

2.2.5. A vonalkód előállításához használható színek

A vonalkód nyomtatására használható színek:

- a vonalak színe: fekete,
- a vonalak közti terület színe: fehér.

Tilos a vonalkód többféle színnel (tarkán) történő nyomtatása. Ugyancsak tilos a vonalkód negatívban történő nyomtatása, minden esetben a vonalnak sötét, a köznek világos színűnek kell lennie.

2.2.6. A vonalkód nyomatminősége

Az előállítás során törekedni kell a minél jobb nyomatminőségre, ami meghatározó jelentőségű a vonalkód olvashatósága szempontjából. A hordozóanyag és a gyártástechnológia egyéb jellemzői nem ronthatják a vonalkód olvashatóságát.

A vonalkód elhelyezésére szolgáló terület tiszta, világos, homogén, matt színű legyen.

A felhasználás jellegéből és jellemzőiből adódóan alapkövetelmény a magas kopás- és dörzsállóság, amely a postai forgalomban szokásos fizikai igénybevétel esetén a használat teljes időtartama alatt biztosítja a nyomtatott információ leolvashatóságát. Az alkalmazott festék nem elmázolódó, letörölhetetlen fekete színű legyen. Az információt hordozó vonalnak és közöknek határozott kontraszttal, markánsan el kell válniuk egymástól és a háttértől. A vonalnak éles kontúrúnak, egyenletesen telített fekete színűnek kell lenniük.

A hibás részek és a foltok akadályozhatják a vonalkód pontos leolvasását (ezáltal a kódolt információ tartalom visszanyerését), így kiemelt gondot kell fordítani a vonalkód nyomtatásban való rendszeres előfordulásuk megakadályozására.

2.2.7. Ajánlott kódoptimalizálási eljárás

A kedvezőbb helykihasználás érdekében a Magyar Posta Zrt. ajánlja a CODE-128 szabványban megengedett kódoptimalizálási eljárás alkalmazását az előállítás során (a vonalkódban szereplő számok kétszeres sűrűségű – két számjegy egy karakterrel – kódolása a kizárólag numerikus karakterek „C” jelkészlettel történő ábrázolása révén). Ezzel a

küldeményazonosító adattartalma minőségromlás nélkül kisebb helyen jeleníthető meg ugyanolyan modulméretű vonalkód használata mellett.

Példa a kódoptimalizálás gyakorlati alkalmazására:

- A vonalkód adattartalom: KA72011234567895
- A kódolási eljárás sémája (a kapcsos zárójelben lévő jelek jelentése és számítása az ISO/IEC 15417 szabványban található):

{START B}KA{VÁLT C}72|01|12|34|56|78|95{JELKÉPELLENŐRZŐ}{STOP}

2.3. Az egyéb adatelemekre vonatkozó előírások

2.3.1. Az adatelemek paraméterei

Küldeménytípust jelző „A” betű	Betűtípus: Times New Roman Méret: 36 pt Elhelyezés: A vonalkód bal oldalán, a nyugalmi zónán kívül Szín: Fekete
Vonalkód alatti azonosítószám	Betűtípus: Avenir vagy Arial CE Méret: 11 pt Elhelyezés: A vonalkód alatt, középre igazítva Szín: Fekete

2.3.2. Vonalkód alatti azonosítószám

A küldeményazonosító nyomaton szereplő vonalkód teljes adattartalmát (a CDV ellenőrzőszámot is beleértve) szemmel olvasható (*human readable*) formában kötelező feltüntetni közvetlenül a vonalkódjel alatt. Az elhelyezés során a vonalkódjel és a szemmel olvasható azonosítószám egymástól nem elválasztható.

A szemmel olvasható azonosítószámot az alábbi példa szerint kell tagolni:

- A vonalkódjel adattartalma: KA72011234567895
- A szemmel olvasható azonosítószám tagolása: KA 7201 123 456 789 5

2.4. A vonalkódos küldeményazonosító nyomtatás elhelyezése a küldeményen

A vonalkódos küldeményazonosítót nyomdai (nyomtatási) eljárással a levélküldemény címoldalán, vízszintesen, a boríték hosszanti oldalával párhuzamosan kell elhelyezni.

Az azonosítónak minden esetben teljes terjedelmével a küldemény címoldalára kell esnie, vele a címzés szövegét még részlegesen sem szabad eltakarni. Az azonosító és a küldemény alsó szélé között minimum 15 mm magasságú üres területet szükséges biztosítani (postai gépi feldolgozási vonalkód részére fenntartott terület), amely sávban semmilyen jelző, jelzés, felirat, grafika nem helyezhető el.

A postai küldeményazonosítón kívül más vonalkód a küldemény címoldalán nem helyezhető el, csak a Magyar Posta Zrt. erre vonatkozó előzetes engedélyével.

2.5. Ablakos boríték

Ablakos boríték használata esetén a küldemény előállítás során a vonalkód a levélen, a címzett adatai felett helyezhető el oly módon, hogy a boríték ablakán keresztül mind a vonalkód, mind a címzés teljes terjedelmében jól látható és olvasható maradjon.

Kétablakos vagy kétszeres ablakos boríték használata esetén a vonalkód a bal oldali ablakban vagy az ablakkivágás bal oldali (feladó adatai alá eső) részén is elhelyezhető, ugyanez érvényes a bal oldali ablakkivágású boríték használatának esetére is.

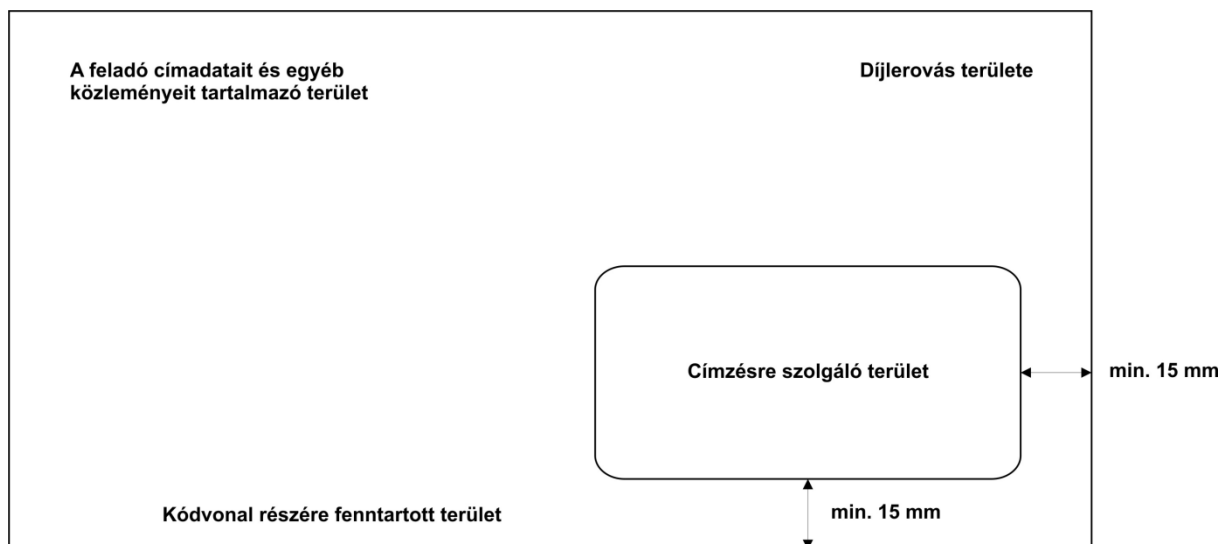
Követelmények:

- ablakos borítékoknál az ablakkivágásnak a boríték azon egybefüggő oldalán kell lennie, amelyen nincs lezáró szárny;
- az ablakkivágás derékszögű négyszög alakú legyen, amelynél a sarkok lekerekítése megengedett;
- az ablak anyagának megfelelően átlátszónak kell lennie, átlátszóságának 80%-nál nagyobb értéket kell biztosítani;
- az ablakkivágást ne határolja színes sáv vagy keret, ha a boríték színes, az ablakkivágás körül minimum 5 mm széles fehér sáv biztosítandó, amennyiben azonban színes sáv vagy keret kerül alkalmazásra, akkor minimum 5 mm széles nyugalmi zóna biztosítandó;
- az ablakanyagot úgy kell beragasztani, hogy az a kivágás mentén hézagmentesen záródjon a boríték alappapírához;
- a megfelelő ablakméretet úgy szükséges kiválasztani, hogy a tartalom elmozdulása esetén is olvasható legyen az ablakkivágásban feltüntetett vonalkódos küldeményazonosító és címadatok (javasoljuk a 45 x 90 mm nagyságú ablakkivágás alkalmazását);
- az ablakkivágásban – a Magyar Posta Zrt. erre vonatkozó engedélyével – csak abban az esetben tüntethető fel a postai vonalkódos küldeményazonosító mellett más, vonalkódos formájú ügyfél-azonosító, amennyiben az nem a CODE 128 szabvány szerint került generálásra és megjelenítésre, és a címtartomány mellett, attól 5 mm távolságra került elhelyezésre;
- ablakos boríték alkalmazása esetén a küldeményazonosító nyomtatás keretezése elmaradhat (4. ábra).

A vonalkód és az adatelemek további paraméterei tekintetében a 2.2. és 2.3. pontban előírtak érvényesek.

2.6. A címadatok és a vonalkódos azonosító azonos címkére történő nyomtatása

Amennyiben a címadatok külön címkére kerülnek nyomtatásra – a borítékra helyezés előtt –, akkor a vonalkódos azonosító elhelyezhető ugyanazon a címkén is a címadatok felett. Ebben az esetben a boríték képe megegyezik az ablakos boríték kialakításával (4. ábra).

3. ábra: Ablakos boríték címoldalán lévő területek

4. ábra: Az ablakos boríték címoldala (minta)

3. Az azonosítótartományok kiosztása, nyilvántartása

A küldeményazonosító vonalkódok esetében a küldemények egyediségét a vonalkód teljes adattartalma biztosítja. A küldeményazonosítók „egyedi sorszámai” a feladástól számított 12 hónapon belül nem ismétlődhetnek.

A szerződéses ügyfelek részére a felhasználható azonosítótartományok kiosztását és nyilvántartását a Magyar Posta Zrt. végzi. A küldeményeket csak az adott típusú küldeményhez kiosztott azonosítótartománynak megfelelő küldeményazonosítóval ellátva lehet postai forgalomban feladni.

4. Vonalkódos küldeményazonosító megfelelősége

A jelen műszaki útmutatóban ismertetett Azonosított levél küldemények esetén nincs szükség a vonalkódos küldeményazonosítók előzetes postai bevizsgálására. Kivételt képez, ha gépre alkalmas minősítéssel rendelkező ablakos borítékos küldeményre kerül elhelyezésre az ablakkivágásban a küldeményazonosító, ebben az esetben az ablakkivágásban történt módosítás miatt újra be kell vizsgáltatni a küldeményt.

A küldeményazonosítók megfelelőségének ellenőrzésére a küldemények felvételekor mintavételezéssel kerül sor.

A vonalkód jósága minden esetben a feladó felelőssége. A vonalkód nem megfelelősége esetén felvételkor a küldemény törlésre kerül a feladójegyzékről és többletküldeményként lesz kezelve, normál, papír alapú díjazással. Kézbesítéskor a nem megfelelő vonalkód nem kerül leolvasásra a postai kézbesítő által, így a kapcsolódó elektronikus szolgáltatások ezen küldeményekhez a vonalkód nem megfelelősége miatt nem lesznek igénybe vehetők.

A küldemény azonosító előállításával kapcsolatban felmerült kérdéseivel kérjük forduljon a Magyar Posta bevizsgáló laborjához: **Magyar Posta Zrt. Országos Logisztikai Központ Üzemeltetési Osztály**

Telephely: Budaörs, Gervay Mihály u. 9-11.

Postacím: OLK Bevizsgáló Labor Budaörs 1000

Tel.: 06-1/767-7537

Fax: 06-23/445-915

Mobil: 06-30/770-7272

E-mail: bevizsgalo@posta.hu